

15. august 2025

UKA 2025/51

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 malillugu apeqquaqat aallaavigalugu oqallinnissamik imaattumik siunnersuuteqarpunga:

Qanoq ililluta ilaqutariinnut suliniarnitta annertusineratigut pisullu tamaasa isiginerisigut meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut amerlassusaasa annikillisarsinnaanerit pillugu apeqquaqat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Bo Martinsen, Demokraatit)

Maani nunatsinni meeqqanit 0 aamma 17-nit ukiullit akornani 6 procent sinnerlugu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimapput. Tassa meeqqat 800 sinnerlugit¹. Pingaartumik Tasiilami meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut amerlassusaat annertuumik qaffassimavoq; 2022-imi 73-iniit 2024-imi 96-inut. Ilisimatusarfimmi CARE-mi Lektor centerlederilu, Bonnie Jensen malillugu, ineriartornerup taassuma takutippaa, inissiisarneq sukkasuumik aaqqiissutitut atorineqakulasuusooq. Immaqalu aamma sukkavallaartumik aaqqiinissamut².

Tassunga ilutigalugu meeqqanut inuusuttunullu inissiinernut nuna tamakkerlugu aningaasartuutit annertuumik qaffassimapput. Aningaasartuutit Kommuneqarfik Sermersuumi assersuutigalugu 242,2 millioner koruuniniit 2018-imi qaffassimapput 278,9 millioner koruuninut 2022-imi. Aningaasartuutillu Avannaata Kommuniiani qaffassimallutik 51,3 millioner koruuniniit 2018-imi 71,1 millioner koruuninut 2022³. kommunit aningaasaqarnerinut annertuumik tatisimannipput, uangalu isumaga malillugu nutaamik periuseqarnissaq pisariaqartoq tassuuna uppersarsarneqarpoq.

Unammillernartooq nutaajunngilaq siulianilu Naalakkersuisuusimasut ilaatigut iliuusissatut pilersarusiorsimapput "Pinaveersaartitsineq pitsaanerusooq, angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit ikinnerusut: Iliuusissaatut pilersaarut ilaqutariinni pinaveersaartitsinermik sullissinermi 2023-2030", ilaqutariinni atugarliornerup sumiginnaanerullu pinaveersaartinneqarnissaanik siunertalik aammalu meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut ikilisinnissaannik siunertalik⁴.

Taanna iliuusissatut siunnersuut ajortutut isigisassaanngikkualarpoq, isumaqarluinnarpungali, ammasumik asissuijitsumillu oqallittariaqartugut aallaavigalugu, qanoq ililluta ilaqutariit tamarmiusut ikiorlugillu

¹ Meeqqat 6 procentii angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimapput / Seks procent af børnene er anbragt udenfor hjemmet, Sermitiaq.AG, den 9. august 2024

² Meerarpassuit suli ilaqutarsiartaartarput / Mange børn anbringes fortsat hos plejefamilier. KNR.gl den 16. april 2025

³ 2023-mi § 37 naapertorlugu apeqquutit 95-mut akissutit

⁴ "Pitsaaliuinerit pitsaanerit, inissiinerit ikinnerit: Ilaqutariinni pitsaaliuinerimik suliaqarnermut iliuusissatut pilersaarut 2023-2030" – Naalakkersuisut november 2022

tapersersorsinnaanerlugit angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnermut pisariaqartitsinerup appartinneqarnissaa ersarissumik siunertaralugu.

Taanna tunngavigalugu kissaatigaara ammasumik sukumiisumillu politikkikkut oqallisigineqarnissaa, qanoq ililluta inuiaqatigiittut meeqqat atugarliortut taakkulu ilaqutaat pitsaanerusumik tapersersorsinnaanerlutigit ajornartorsiutit ima annertutigilinnginnerini, angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaq kisimi periarfissaalerluni. Tassani ilaatigut pisariaqarpoq ukkatarissallugu nukittunerujussuarmik pinaveersaartitsilluni suliniuteqarnissaq, suliniut oqartussamut immikkoortortamullu ataasiinnarmuunngitsoq toraartinneqarluni, killormulli suliaasaqarfiit akisussaaffiillu akimorlugit eqqarsaqatigiinnikkut. Tassa toqqissisimannginneq takuneqarsinnaalerpat ilaqutariinni, ikiortissap nalaatsornerinnakkut pinnginnissaa; ataqatigiilluassaaq, paasiuminartoq ataavartorlu.

Isumaqarpunga, tunngaviulluinnartumik pisariaqartoq paasinnittaatsitta allanngortinnissaa periusitsinni, inuttut ajornartorsiortumik ilaqutariinnik sullisinitsinni. Iliuutsit qimattariaqarpagut, aatsaat qisuariartut, ajornartorsiut annertunerpaaffianiileraangat. Akerlianilli suliniummik pilersitsisariaqarpugut, siusinaartumik sumiissusersinissaq, ilaqutariit katsorsarneri akerleriinnerullu aqunnissai qitiusumik sakkugitillugit. Aammalu angajoqqaanut atassuteqaat nukittut atorneqarluni, nukittorsarneqarsinnaasoq akimmisaarfittut, unitsinniagassatut isigineqarani.

Periutsumik nassaartariaqarpugut, qaqugukkulluunniit qulakkeerneqassammat, meeqqap ilaqutariillu inuunerissaarnerat qitiutittuarnissaanut. Isumaginninnikkut aaqqiinikkuinnaanngitsoq, aammali peqqissutsikkut, atuarfiup nunaqqatillu tunniusimanagerisigut. Ilaqutariinnut tapersersortinik attaveqarfissamik pilersitsisoqassaaq, ajalusoortoqannginnerani, ajornerpaaguni angerlarsimaffiup avataanut inissiinermik kinguneqartussamik.

Taamatuttaaq pisariaqarpoq oqallisigissallugu maannakkut inatsisit aqqissuussaannikkullu sinaakkutaasut tassunga anguniakkamut tunngavigineqarsinnaanersut imaluunniit allannguinissamik pisariaqartitsisoqarnersooq, suliniutip ataqatigiinnerulerneranik, siunissamut ungasinnerusumut isigisumik attanneqarsinnaasumillu inuttut aningaasaqarnikkullu qulakkeerutaasussamik.

Kissaatigaara, partiit Naalakkersuisullu apeqqutit ataaniittut isumaliuutigissagaat:

- Ilaqutariinnut atugarliortunut siusinaartumik pinaveersaartitsinermillu suliniutit nukittorsarniarlugit suliniutit suut isumaliuutigisinnaavagut?
- meeqqanut ilaqutariinnullu atugarniortunut akimortumik suleqatigiinneq qanoq pitsanngorsarsinnaavarput?
- Ilaqutariinnik katsorsaaneq isumaqatigiinnginnerillu aqunnissaannut pinaveersaartitsissutitut nukittorsarsinnaavagut?

- Inatsisip allanngortinneqarnissaa, aningaasalersornera imaluunniit aaqqissuussaanera pisariaqarpa, tamakkiisumik tapersersuinissaq qulakkeerniarlugu?

Meeqqat toqqisisimasuunissaminnik, aalajaatsumik asannittumillu pineqarnissaminnik pisinnaatitaaffeqarput. Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq pigaangat, meeqqat inuunerat tunngavimmigut allanngorujussuuartarpoq. Taamaattumik sapinngisarput tamaat, taama inissittoqarnissaa, minnerpaaffianiitittariaqarparput. Ilaqutariinnut ataatsimut nukittunerusumik suliniuteqarneq pinaveersaartitsineq, tapersersuineq suleqatigiinnerlu ukkataralugit isumaginninnikkut iluanaarutaaginnanngilaq. Inuttununa pisussaaffik.

Qilanaaraara tusassallugu, partiit allat Naalakkersuisullu una pineqartoq qanoq isumaqarfigineraat, pingaartikkakku, qanimut suleqatigiinnissarput meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut ikilisarnissaannut.